

Bryssel 24.8.2016
COM(2016) 526 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

COSME
yritysten kilpailukykyä ja pk-yrityksiä koskeva ohjelma 2014-2020

Seurantakertomus 2014
{SWD(2016) 274 final}
{SWD(2016) 277 final}

Sisällys

---

1 Johdanto	3
2 Vuoden 2014 talousarvion toteuttaminen	4
2.1 Rahoituksen saanti	8
2.2 Markkinoille pääsy	9
2.3 Yritysten toimintaedellytysten ja kilpailukyvyn parantaminen	10
2.4 Yrittäjyyden ja yrittäjyyskulttuurin edistäminen	11
3 Tukitoimenpiteet	12
4 Hallintomenot	13
5 Rahoitusosuus ilmastotoimien valtavirtaistamista koskevaan tavoitteeseen	13
6 Päätelmät	14

1 JOHDANTO

COSME on yritysten kilpailukyvyyn parantamiseen tähtäävä EU:n toimintaohjelma, jossa korostetaan erityisesti pieniä ja keskisuuria yrityksiä (pk-yrityksiä). Se perustuu vuosia 2007–2013 koskevaan yrittäjyyden ja innovoinnin ohjelmaan (EIP), joka on osa kilpailukyvyyn ja innovoinnin puiteohjelmaa (CIP). COSME-toimilla pyritään optimoimaan synergioita EU:n muiden meno-ohjelmien kanssa, erityisesti Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI) ja Horisontti 2020 -puiteohjelman, johon kuuluu aikaisemmin yrittäjyyden ja innovoinnin ohjelmaan sisältyneitä innovointitoimia.

COSME tuo lisäarvoa puuttamalla valtioiden rajatylittäviin kysymyksiin ja markkinahäiriöihin neljällä oikeusperustassa¹ määritellyllä avainalueella:

1. pk-yritysten **rahoituksen** saannin parantaminen pääoma- ja velkajärjestelyin (vähintään 60 % kokonaismäärärahoista);
2. **markkinoille pääsyn** parantaminen unionin sisällä ja ulkopuolella (21,5 %);
3. yritysten **toimintaedellytysten ja kilpailukyvyyn** parantaminen, pk-yritykset mukaan lukien (11 %);
4. **yrittäjyyden** ja yrittäjyyskulttuurin **edistäminen** (2,5 %).

Euroopan unionin 28 jäsenvaltion lisäksi seuraavat EU:n ulkopuoliset maat osallistuivat COSME-ohjelmaan vuonna 2014: Islanti, Montenegro, Turkki, Moldova ja entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia.

Komissio vastaa COSME-ohjelman yleisestä täytäntöönpanosta. Ensimmäinen tavoite pannaan täytäntöön Euroopan investointirahaston (EIR) rahoitusvälineillä. Tavoitteiden 2, 3 ja 4 mukaisten toimien toteuttaminen on puolestaan suurelta osin siirretty pienistä ja keskisuurista yrityksistä vastaavalle toimeenpanovirastolle (EASME). Harkinnassa on myös, että kansainväliset järjestöt hallinnoisivat välillisesti tiettyjä analyttisiä ja vertailuanalyysiin liittyviä toimia.

Tässä kertomuksessa esitetään yleiskatsaus COSME:n talousarvion toteutuksesta vuonna 2014 COSME-asetuksen 15 artiklan mukaisesti, mukaan luettuina tukitoimenpiteet ja hallinnolliset kulut. Kunkin tavoitteen yksityiskohtaiset toteutustiedot on esitetty liitteessä 1. Liitteessä 2 on luettelo ehdotuspyyntöjen tuensaaajista.

---

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1287/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013.

2 VUODEN 2014 TALOUSARVION TOTEUTTAMINEN

COSME-ohjelman oikeusperustassa täsmennetään, että ohjelman kokonaismäärärahat ovat 2,3 miljardia euroa COSME-ohjelman seitsenvuotiskaudeksi (2014–2020). Talousarvio noudattaa menosykliä, jossa sitoumuksia on tarkoitus asteittain lisätä ohjelman viimeiseen vuoteen 2020 asti. Maksumäärärahojen odotetaan noudattavan samaa kaavaa, mutta vuonna 2014 taso oli alempi, sillä ohjelman oli vielä luotava maksujen tuottamiseen tarvittavat oikeudelliset sitoumukset. COSME-ohjelman oikeusperustassa täsmennetään, että ohjelma pannaan täytäntöön vuosittaisen työohjelman ja tukitoimenpiteiden avulla. Talousarvio sisältää myös hallintomäärärahat ohjelman hallinnointia varten.

COSME-ohjelman talousarvio toteutetaan neljän budjettikohdan kautta, ja määrärahat täsmennetään vastaavalla tarkistetulla rahoituspäätöksellä vuodeksi 2014². EU:n ulkopuolisten maiden rahoitusosuuksien, edelliseltä ohjelmakaudelta käyttämättä jääneiden määrärahojen ja muiden sekalaisten siirtojen lisäämisen jälkeen käytettävissä olevat varat vuodeksi 2014 olivat:

- a) budjettikohta 02 01 04 01 – hallintomenot: 5 118 063 euroa
- b) budjettikohta 02 01 06 01 – EASME:n toiminta: 6 667 313 euroa
- c) budjettikohta 02 02 01 – kaikki muut toimintamenot: 106 411 140 euroa
- d) budjettikohta 02 02 02 – rahoituksen saannin toimintamenot: 140 787 114 euroa

Tukitoimenpiteitä koskevassa rahoituspäätöksessä³ säädetään 7 151 722 euron rahoitusosuudesta, joka sisältyy Euroopan unionin vuoden 2014 yleisen talousarvion budjettikohtaan 02 02 01.

Vuoden 2014 työohjelman 36 toimen toteuttamiseksi käytettävissä oleva kokonaisbudjetti, mukaan lukien hallinnolliset määrärahat, oli 258 983 630 euroa.

Vuonna 2014 kilpailukyvyyn ja innovoinnin puiteohjelmasta (CIP) siirryttiin COSME-ohjelmaan, jonka täytäntöönpano siirrettiin uudelle toimeenpanovirastolle. Samana vuonna uusittiin yksi ohjelman pääosista, Enterprise Europe Network -verkosto ja perustettiin kaksi uutta rahoitusvälinettä, joista toinen koskee vieraan ja toinen oman pääoman ehtoista rahoitusta. Kilpailukyvyyn ja innovoinnin puiteohjelma (2007–2013) kattoi näiden kahden välineen siirtymäkauden, jotta vältettiin toimien keskeytyminen.

Meno-ohjelmien ulkoistaminen tapahtui tavalla, joka esitetään vuosien 2014–2020 ohjelmien hallinnointiin liittyvien tehtävien siirtoa toimeenpanovirastoille koskevassa komission tiedonannossa⁴. Pienistä ja keskisuurista yrityksistä vastaava toimeenpanovirasto (EASME) perustettiin komission täytäntöönpanopäätöksellä 17. joulukuuta 2013⁵, ja valtuutusasiakirja hyväksyttiin 23. joulukuuta⁶. Yrittäjyyden ja pk-yrittäjätoiminnan pääosasto on EASME:sta

---

² C(2014) 4993 lopullinen.

³ C(2014) 5590 lopullinen.

⁴ SEC(2013) 493 lopullinen.

⁵ Komission täytäntöönpanopäätös 2013/771/EY, 17.12.2013.

⁶ C(2013)9414.

vastaava johtava pääosasto.⁷ Keskimäärin 92 % COSME-ohjelman toimista siirrettiin EASME:lle, poikkeuksena rahoituksen saanti.

Vuosi 2014 oli EASME:lle erityisen haastava vuosi. Sen talousarvio oli lähes 1 100 miljoonaa euroa (verrattuna 586 miljoonaan euroon vuonna 2013), ja henkilöstön määrä kasvoi 144:stä (vuonna 2013) 300:aan (kokoaikaiseksi muutettuna) vuoden loppuun mennessä. Tämä aiheutti alkuvaikeuksia, jotka johtivat viivästyksiin täytäntöönpanossa. Tämän seurauksena 78,8 miljoonaa euroa COSME-ohjelmalle osoitetuista 95,5 miljoonasta eurosta siirrettiin toteutettaviksi vuonna 2015. Virasto sai viiveen kiinni vuonna 2015, ja vuodelle 2015 siirrettyjen vuoden 2014 toimien toteutusaste nousi 98,3 prosenttiin.

Yhteensä 99,23 prosenttia käytettävistä olevista 258 983 miljoonasta eurosta sidottiin käyttötarkoitukseensa. Maksumäärärahojen käyttöaste oli keskimäärin 93,08 % hallintomenojen käyttöasteen takia, kun taas toimintamäärärahoista toteutui 100 %.

---

⁷ Muut vastaavat pääosastot ovat: RTD, CNECT, ENV, CLIMA, MARE ja ENER.

Taulukko: COSME-ohjelman maksusitoumusmäärärahat yhteensä vuonna 2014

Budjettikohta 02 01 04 01 – hallintomenot:

<u>Siirtojen jälkeen käytettävissä olevan hyväksytty talousarvio:</u>	<u>4 212 210</u>
<u>Muu ulkoinen käyttötarkoitukseensa sidottu tulo:</u>	<u>300 314</u>
<u>EU:n ulkopuolisten maiden rahoitusosuudet:</u>	<u>600 529</u>
<u>Maksusitoumusmäärärahat yhteensä:</u>	<u>5 118 063</u>

Budjettikohta 02 01 06 01 – EASME:n toiminta:

<u>Siirtojen jälkeen käytettävissä olevan hyväksytty talousarvio:</u>	<u>6 496 350</u>
<u>Muu ulkoinen käyttötarkoitukseensa sidottu tulo:</u>	<u>166 769</u>
<u>EU:n ulkopuolisten maiden rahoitusosuudet:</u>	<u>3 984</u>
<u>Maksusitoumusmäärärahat yhteensä:</u>	<u>6 667 313</u>

Budjettikohta 02 02 01 – kaikki muut toimintamenot:

<u>Siirtojen jälkeen käytettävissä olevan hyväksytty talousarvio:</u>	<u>102 709 687</u>
<u>Käyttötarkoitukseensa sidottu tulo ilman määrärahajäämien siirtoa</u>	<u>3 619 285</u>
<u>EFTA:n rahoitusosuus</u>	<u>82 168</u>
<u>Maksusitoumusmäärärahat yhteensä:</u>	<u>106 411 140</u>

Budjettikohta 02 02 02 – rahoituksen saannin toimintamenot

<u>Hyväksytty talousarvio:</u>	<u>161 907 588</u>
<u>Siirto EIR:n pääomakorotukseen</u>	<u>-21 250 000</u>
<u>EFTA:n rahoitusosuus</u>	<u>129 526</u>
<u>Maksusitoumusmäärärahat yhteensä:</u>	<u>140 787 114</u>

Taulukko: COSME:n talousarvion toteuttaminen vuonna 2014

Budjettikohta		Sitoumukset ⁸			Maksut ⁹		
		Käytettävissä olevat varat	Talousarvion toteutus	Toteutus %	Maksuihin käytettävissä olevat määrärahat	Suoritetut maksut	Toteutunut %
02 02 02	Rahoituksen saanti	140 787 114	140 787 114	100,00 %	74 244 830	74 244 830	100,00 %
02 02 01	Markkinoille pääsy, yritysten toimintaympäristö ja yrittäjyyskulttuuri						
	PO GROW toteuttaa	10 836 633	10 665 116	98,42 %	4 936 221	1 299 946	26,33 %
	siirretty EASME:lle	95 111 545	94 950 764	99,83 %	6 000 720	5 994 571	99,90 %
	siirretty muille pääosastoille	462 962	462 962	100,00 %	33 100	22 521	68,04 %
	Vuonna 2014 sidotut määrärahat yhteensä, mukaan luettuina määrärahasiirrot budjettikohtaan 02 02 01	106 411 140	106 078 842	99,69 %	10 970 041	7 317 038	66,70 %
Siirretyt EASME	vuodelle 2015 siirretyt toimet	78 788 026	77 449 753	98,30 %			
Siirretyt GROW:	vuodelle 2015 siirretyt toimet	4 536 240	4 349 528	95,88 %			
	Lopullinen toteutus vuodelle 2015 siirrettyjen toimien toteuttamisen jälkeen	106 411 140	104 553 857	98,25 %	10 970 641	7 317 638	66,70 %
02 01 04 01	Hallintomäärärahat	5 118 063	5 017 946	98,04 %	5 118 063	2 103 647	41,10 %
02 01 06 01	EASME – hallintomäärärahat	6 667 313	6 626 000	99,38 %	6 667 313	6 626 000	99,38 %
	Vuonna 2014 sidotut toimintamäärärahat, mukaan luettuina määrärahasiirrot	247 198 254	246 865 956	99,87 %	85 214 871	81 561 868	95,71 %
	Vuonna 2014 sidotut toimintamäärärahat siirrettyjen määrärahojen lopullisen toteuttamisen jälkeen vuonna 2015	247 198 254	245 340 971	99,25 %			
COSME yhteensä	Toteutettu talousarvio yhteensä, mukaan luettuna hallintomenot, siirtojen toteuttamisen jälkeen	258 983 630	256 984 918	99,23 %	97 000 247	90 291 514	93,08 %

⁸ Mukaan luettuna hyväksytyt määrärahat, kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelmasta siirretyt määrärahat, EU:n ulkopuolisten maiden ja EFTA-maiden rahoitusosuudet ja siirrot

⁹ Mukaan luettuna hyväksytyt määrärahat, kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelmasta siirretyt määrärahat, EU:n ulkopuolisten maiden ja EFTA-maiden rahoitusosuudet ja siirrot

2.1 RAHOITUKSEN SAANTI

COSME-asetuksessa täsmennetään, että vähintään 60 % kokonaistalousarviosta (1,4 miljoonaa euroa) on osoitettava rahoitusvälineisiin kaudella 2014–2020.

Vuonna 2014 rahoituksen saatavuuden osuus oli 58 % (163,5 miljoonaa euroa) COSME-ohjelmalle osoitetuista rahoituspuitteista. Sen jälkeen, kun 21,25 miljoonaa euroa oli siirretty Euroopan investointirahaston (EIR) pääoman korottamista varten, lainatakausjärjestelyn (LGF) ja kasvuun tähtäävän pääomajärjestelyn (EFG) kautta käytettävissä olevat varat rahoituksen saatavuuden helpottamiseen pk-yrityksille olivat 140,8 miljoonaa euroa. Lainatakausjärjestelyyn sidottu kokonaisbudjetti oli 89,1 miljoonaa euroa, ja kasvuun tähtäävän pääomajärjestelyyn sidottu kokonaisbudjetti oli 51,7 miljoonaa euroa.

Tehtävien siirtoa koskeva sopimus EIR:n kanssa allekirjoitettiin heinäkuussa 2014. Tämän jälkeen EIR julkaisi kaksi jatkuva kiinnostuksenilmaisupyyntöä valitakseen rahoituksen välittäjät, jotka puolestaan valitsevat lainatakausjärjestelyn tai kasvuun tähtäävän pääomajärjestelyn lopulliset edunsaajat tavanomaisten liiketoimintakäytäntöjensä mukaisesti ja ottaen huomioon näiden kahden järjestelyn tukikelpoisuusperusteet. Lainatakausjärjestelyyn perustuvat ensimmäiset takaussopimukset allekirjoitettiin EIR:n ja rahoituksen välittäjien kesken vuoden 2014 lopussa, ja ensimmäiset lainat myönnettiin pk-yrityksille vuoden 2015 alussa. Näillä sopimuksilla rahoitusta tarjotaan sellaisille pk-yrityksille, jotka eivät muuten voisi sitä saada odotettujen suurempien riskien tai riittävien vakuuksien puuttumisen vuoksi. Rahastosopimusten tekeminen kasvuun tähtäävän pääomajärjestelyn puitteissa on monimutkaisempaa ja vaatii paljon aikaa. Huolimatta siitä, että EIR on noudattanut asianmukaista huolellisuutta useiden ehdotusten osalta, yhtään rahastosopimusta ei allekirjoitettu ennen vuoden 2014 loppua.

Vuoden 2014 aikana kilpailukyvyyn ja innovoinnin ohjelmaan kuuluva pk-yritysten takausjärjestelmä (SMEG), joka oli lainatakausjärjestelyn edeltäjä, jatkoi pk-yritysten tukemista. Yli 56 000 pk-yritystä sai yli 3 miljardia euroa rahoitusta SMEG:n tuella. SMEG:n tuella on sen perustamisen jälkeen tuotettu yli 19 miljardin euron arvosta rahoitusta lähes 368 000 pk-yritykselle.

GIF-välineellä (kasvavien ja innovatiivisten pk-yritysten rahoitustuki) tarjottiin edelleen riskipääomaa pk-yrityksille, ja 112 pk-yritystä on saanut yli 288 miljoonaa euroa oman pääoman ehtoista rahoitusta. Käynnistämisen jälkeen GIF on tuottanut yli 3 miljardia euroa oman pääoman ehtoista rahoitusta noin 450 pk-yritykselle. Tämä määrä tulee kasvamaan vielä usean vuoden ajan, sillä monet rahastoista ovat vielä viisivuotisen sijoitusjaksonsa alkuvaiheessa.

Vuoden 2015 loppuun mennessä yli 51 000 pk-yritystä oli saanut lähes 1 300 miljoonaa euroa rahoitusta lainatakausjärjestelyn puitteissa, myös sen ansiosta, että COSME:n lainatakausjärjestelyä laajennettiin lisäriskinkantokyvyllä, jonka Euroopan strategisten investointien rahasto (ESIR) asetti saataville heinäkuussa 2015. Toteuttaminen ylitti odotukset ja vahvisti markkinoilla olevan runsaasti kysyntää riskialttiimpien pk-yritysten rahoitukselle, erityisesti toimintaansa aloittelevien ja pienten yritysten.

Liitännäistoimenpiteillä pyrittiin edistämään näitä kahta COSME-rahoitusvälinettä, parantamaan pk-yritysten rahoituksen saantia sekä keräämään hyödyllisiä tietoja ja dataa sekä

seurantaa että rahoituksen saantia koskevan politiikan laatimista varten. Liitännäistoimiin sidotut määrärahat olivat vuonna 2014 yhteensä 1 241 252 euroa¹⁰.

2.2 MARKKINOILLE PÄÄSY

COSME-asetuksessa täsmennetään, että markkinoille pääsyn helpottamiseen on varattava ohjeellinen 21,5 % kokonaistalousarviosta.

Vuonna 2014 pk-yritysten kansainvälistymiseen varattiin 61,5 miljoonaa euroa, joka on 24 % vuoden 2014 rahoituspuitteista.

COSME-ohjelma tarjoaa tukea eurooppalaisille yrityksille ja erityisesti pk-yrityksille, jotta ne voisivat hyötyä sisämarkkinoista luomalla liiketoimintayhteyksiä kotimaansa ulkopuolelle ja myös harjoittaa vientiä Euroopan ulkopuolelle.

Yritys-Eurooppa-verkosto (EEN) tukee pk-yrityksiä paikallisesti yli 600 toimiston välityksellä EU:n sisällä ja ulkopuolella. Verkosto auttaa pk-yrityksiä löytämään kansainvälisiä kumppaneita liiketoimintaan, teknologiaan ja tutkimukseen EU:ssa ja muissa verkostoon osallistuvissa maissa. Kohdennettujen neuvontapalvelujen avulla verkosto edistää pk-yritysten osallistumista EU:n rahoitusohjelmiin, kuten Horisontti 2020 -ohjelmaan ja Euroopan investointi- ja rakennerahastoihin.

Vuonna 2015 noin 450 000 pk-yritystä sai palveluja EEN-verkoston kautta kaikilla EU:n alueilla. Palvelut vaihtelivat EU:n lainsäädäntöä ja ohjelmia koskevien tietojen tarjoamisesta kontaktitapahtumiin ja erikoistuneisiin neuvontapalveluihin (esim. teollis- ja tekijänoikeudet ja resurssitehokkuus).

Vuonna 2014 julkaistiin kaksi ehdotuspyyntöä verkoston uudistamiseksi ja puitekumppanuussopimusten (FPA) allekirjoittamiseksi paikallisista yhteyspisteistä vastaavien yhteenliittymien kanssa. Puitekumppanuussopimuksen ja kahden ensimmäisen toimintavuoden aikaisia toimia koskevien yksittäisten sopimusten allekirjoittaminen kärsi viivästyksistä ja jatkui kesäkuuhun 2015 saakka joidenkin sopimusten osalta. EEN aloitti kuitenkin toimintansa 1. tammikuuta 2015 ensimmäisessä ehdotuspyynnössä valituiksi tulleista kumppaneista valtaosan kanssa. Komissio osallistui niiden tukikelpoisiin kustannuksiin samasta päivästä alkaen.

Toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi EEN-verkoston vuoden 2014 toiminta rahoitettiin CIP-ohjelman vuoden 2013 työohjelmasta, ja COSME-ohjelman vuoden 2014 työohjelmasta myönnettiin yhteisrahoitusta vuoden 2015 toimintaan (49,5 miljoonan euron määrärahat).

COSME rahoitti myös useita toimia, joilla tuetaan pk-yritysten kansainvälistymistä EU:n ulkopuolisissa maissa, mukaan lukien pk-yrityksille tarkoitetut teollis- ja tekijänoikeuksien tukipalvelut (IPR SME Helpdesks). Nämä tukipalvelut tarjosivat neuvoja ja tukea eurooppalaisille pk-yrityksille, joilla on ongelmia, jotka liittyvät teollis- ja tekijänoikeuksiin Kiinassa, Asean-maissa ja Mercosur-maissa tai jotka johtuvat näistä maista. Määrärahat olivat

---

¹⁰ Ks. komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle unionin yleisestä talousarviosta tuetuista rahoitusvälineistä 31. joulukuuta 2014 vallinneen tilanteen mukaan varainhoitoasetuksen 104 artiklan 8 kohdan mukaisesti (COM(2015)565 final).

7,2 miljoonaa euroa. EU:n ja Japanin teollisen yhteistyön keskus (2,6 miljoonaa euroa) muun muassa helpotti pk-yritysten pääsyä Japanin markkinoille.

2.3 YRITYSTEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN JA KILPAILUKYVYN PARANTAMINEN

COSME-asetuksessa täsmennetään, että yritysten toimintaedellytysten ja kilpailukyvyn parantamiseen on varattava ohjeellinen 11 % kokonaistalousarviosta.

Vuonna 2014 tähän tavoitteeseen ohjattiin 24,3 miljoonaa euroa työohjelmasta ja 5,8 miljoonaa euroa tukitoimenpiteistä, mikä oli 11,7 % rahoituspuitteista.

COSME-ohjelmasta rahoitettiin toimia, joilla pyrittiin vähentämään hallinnollista raskautta, tukemaan älykästä ja pk-yrityksystävällistä sääntelyä, vahvistamaan jäsenvaltioiden teollisuuspolitiikkojen koordinoitua ja lisäämään ”pienet ensin” -periaatteen käyttöä. COSME-ohjelmalla edistettiin myös resurssitehokkuutta, kestävyyttä ja yritysten sosiaalista vastuuta. Lisäksi toteutettiin toimi kilpailukyvyn parantamiseksi Euroopan talouden kannalta strategisesti tärkeillä aloilla.

Pk-yritysten toimintaedellytysten parantamiseen tähtäävässä toiminnassa rahoitettiin seuraavia toimia:

- Hallinnollisen raskautuksen vähentämistä käsittelevä korkean tason ryhmä 0,4 miljoonaa euroa
- Eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevan Small Business Act -aloitteen seurantatoimet, mukaan lukien pk-yrityskokous, pk-yritysedustajien verkostojen tapaamiset ja Yrittävä Eurooppa -kilpailu: 1,8 miljoonaa euroa
- Small Business Act -aloitteen täytäntöönpano, tukitoimivälineet mukaan lukien Business Planet, pk-yritysportaali ja pk-yrityspolitiikan tukemista rakennerahastoista koskevien ohjekirjojen julkaiseminen: 1,3 miljoonaa euroa
- Pk-yritysten suorituskyvyn tarkastelu: 0,9 miljoonaa euroa
- Pk-yritysten resurssitehokkuuden itsearviointiväline: 0,5 miljoonaa euroa
- Yritysten yhteiskuntavastuuta käsittelevän sidosryhmäfoorumien järjestäminen: 0,25 miljoonaa euroa

EU:n yritysten kilpailukyvyn tukemiseen tähtäävässä toiminnassa, mukaan lukien teollisuuden alojen tukeminen, rahoitettiin seuraavia toimia:

- Euroopan matkailualan kilpailukyvyn ja kestävyuden parantaminen: 8,7 miljoonaa euroa
- Pk-yritysten klusterien kansainvälistymistä koskeva ohjelma: 5,65 miljoonaa euroa (4,15 miljoonaa euroa vuoden 2014 ja 1,5 miljoonaa euroa vuoden 2015 talousarviosta).
- Digitaaliset taidot kilpailukykyä ja innovointia varten: 2,5 miljoonaa euroa
- Klusterien huipputaustamista koskeva ohjelma: 1,5 miljoonaa euroa
- Construction 2020 -toimintasuunnitelman täytäntöönpano: 1 miljoonaa euroa
- Kehitystä vauhdittavaa keskeistä teknologiaa (KETS) koskevan eurooppalaisen strategian edistäminen ja tukeminen: 0,550 miljoonaa euroa
- Osallistuminen kansainvälisiin kumin, nikkelin, kuparin, lyijyn ja sinkin

tutkimusryhmiin: 0,2 miljoonaa euroa

- Tehokkaampaa puolustusalaan turvallisemmalle Euroopalle koskevan toimintasuunnitelman täytäntöönpano: 0,2 miljoonaa euroa
- Elintarvikeketjun vertikaalisissa suhteissa noudatettavien hyvän käytännön periaatteiden täytäntöönpanon seuranta: 0,2 miljoonaa euroa
- Hyvien käytäntöjen vaihto Euroopan kilpailukyvyyn tukemiseksi: 0,2 miljoonaa euroa

Hallinnolliseen rasituksen vähentämistä käsittelevä korkean tason ryhmä osallistui hyvien käytäntöjen vaihtoon ja yritysten hallinnollisen rasituksen keventämistä koskevan toimintaohjelman seurantaan järjestämällä seitsemän täysistuntoa, vierailamalla 12 jäsenvaltiossa, julkaisemalla kertomuksen ja järjestämällä loppukonferenssin, jossa pohjustettiin tulevaa EU:n REFIT-foorumia.

Pk-yritysten suorituskyvyn tarkastelu tarjosi yleiskatsauksen eurooppalaisiin pk-yrityksiin ja yksityiskohtaisempaa tietoa Small Business Act -aloitteen täytäntöönpanosta jäsenvaltioissa ja eräissä EU:n ulkopuolisissa maissa. Jäsenvaltiokohtaiset tiedot syötettiin EU-ohjausjakson aikana annettuihin maakohtaisiin suosituksiin. Pk-yritysedustajien verkosto, vuosittainen pk-yrityskokous ja Euroopan pk-yritysviikko tarjosivat foorumeita tietoisuuden lisäämiseksi ja hyvien käytäntöjen vaihtamiseksi kaikilla Small Business Act -aloitteen aloilla. Lisäksi Business Planetin neljäs kausi alkoi Euronews-kanavalla 12. kesäkuuta 2015.

Työelämässä tarvittavien digitaalisten taitojen kampanjaan osallistui 384 eri organisaatiota 30 maasta. Kampanja keräsi yli 300 000 osanottajaa ja tavoitti noin 115 miljoonaa ihmistä.

Klustereiden kansainvälistymistä koskevalla aloitteella tuettiin 15 yhteisrahoitetun kansainvälistymiseen tarkoitetun Euroopan strategisen klusterikumppanuuden perustamista. Aloitteeseen osallistui 88 klusteriorganisaatiota 21 EU-maasta, ja se tavoitti yli 10 000 pk-yritystä eri puolilla Eurooppaa.

2.4 YRITTÄJYYDEN JA YRITTÄJYYSKULTTUURIN EDISTÄMINEN

COSME-asetuksessa täsmennetään, että yrittäjyyden ja yrittäjyyskulttuurin edistämiseen on varattava ohjeellinen 2,5 % kokonaistalousarviosta.

Vuonna 2014 varattiin 12,9 miljoonan euron määrärahat **yrittäjyyden edistämiseen** ja erityisesti Erasmus nuorille yrittäjille -liikkuvuusohjelmaan, mikä oli 5 % COSME-ohjelman rahoituskehiksestä. Erasmus nuorille yrittäjille -ehdotuspyyntöön tuli enemmän ehdotuksia kuin mitä määrärahoja oli tarjolla, ja liikkuvuusohjelma saikin 1 miljoonan euron lisämäärärahan aiemmasta toiminnasta jääneistä talousarvioylijäämistä.

Tähän mennessä¹¹ lähes 12 000 yrittäjäprofiilia on rekisteröity, ja kumppanuuksia on solmittu 3 900, joissa on mukana 7 700 yrittäjää. Kyselytutkimuksesta käy ilmi, että yli kolmasosa ohjelmaan osallistuneista yrittäjiksi aikovista on tosiasiallisesti aloittanut yritystoiminnan.

Lisäksi COSME-ohjelmasta tuettiin parhaiden käytäntöjen vaihtoa yrittäjyyskoulutuksen edistämiseksi EU:ssa. Verkkoyrittäjille annettiin erityistä tukea. Jotkin toimista oli kohdistettu

---

¹¹ Luvut kerätty vuonna 2015.

erityisryhmiin, kuten nuoriin, naisiin ja ikääntyneisiin yrittäjiin, ja niissä tarjottiin mentorointia ja muita räätälöityjä toimenpiteitä näiden ryhmien yrittäjyyden edistämiseksi.

Seuraavia toimintoja rahoitettiin:

- Erasmus nuorille yrittäjille 7,3 miljoonaa euroa.
- Digital Entrepreneurship Monitor: 2,6 miljoonaa euroa
- Naisten yrittäjyyden verkkofoorumi: 1,05 miljoonaa euroa
- Ikääntyvien yrittäjien parhaiden käytäntöjen vaihto: 0,4 miljoonaa euroa
- Yrittäjyyspolitiikan täytäntöönpanon tukeminen:¹² 0,6 miljoonaa euroa
- Yrittäjyyskoulutus (yleiseurooppalainen yrittäjäkoulutusaloite): 0,35 miljoonaa euroa
- Sosiaalitalouden edistäminen Euroopassa: 0,1 miljoonaa euroa
- Muut tukitoimenpiteisiin kuuluvat toimet: 0,5 miljoonaa euroa

Konferenssiin vilpittömästi toimineille mutta liiketoiminnassa epäonnistuneille yrittäjille annettavasta uudesta mahdollisuudesta osallistui 280 kansallisten/alueellisten viranomaisten edustajaa ja sidosryhmää, ja toinen konferenssi järjestettiin vuonna 2016. Se pohjusti aloitetta uutta mahdollisuutta koskevien varhaisvaroitus- ja neuvontapalvelujen eurooppalaisen verkoston perustamiseksi. Verkosto on tarkoitus perustaa vuonna 2016.

Digital Entrepreneurship Monitor -seurantamekanismin avulla voidaan mitata edistymistä maittain ja tuotannonaloittain ja antaa erityisiä suosituksia. Vuonna 2016 yhteensä yhdeksän teollisuudenalaa on ollut edustettuna.

3 TUKITOIMENPITEET

Tukitoimenpiteillä analysoidaan rakenteellisia ja mikrotaloudellisia tekijöitä, jotka vaikuttavat yksittäisten sektoreiden kilpailukykyyn sekä yleisesti kilpailukykyyn ja monialaisiin kysymyksiin. Tavoitteena on lisätä tietämystä eurooppalaisen teollisuuden kilpailukykyä lisäävistä ja rajoittavista tekijöistä. Tukitoimenpiteitä käytetään apuna myös arvioitaessa uuden lainsäädännön vaikutuksia ja kartoitettaessa aloja, joilla nykyisiä lainsäädäntötoimenpiteitä olisi yksinkertaistettava.

Tukitoimenpiteitä on kahta tyyppiä: 1) tutkimukset ja vaikutustenarvioinnit sekä 2) konferenssit, kokoukset ja levitystoimet. Euroopan teollisuuden kilpailukykyä koskeva komission vuosikertomus, jota hyödynnetään eurooppalaisen ohjausjakson prosessissa, rahoitettiin tukitoimenpitein. Myös muissa tutkimuksissa analysoitiin Euroopan teollisuuden (mukaan lukien rakentaminen, elintarvike- ja kemikaalisektori) kilpailuvyyn alakohtaisia näkökohtia. Vaikutustenarviointeja ja kumulatiivisia toiminnan vaikutusten arviointeja suoritettiin muun muassa ilmastonmuutoksen, energian ja ympäristöpolitiikkojen aloilla sekä EU:n metsäteollisuudessa.

Konferensseja, työpajoja ja asiantuntijakokouksia järjestettiin eri teollisuudenalojen haasteista keskustelemiseksi. Niihin osallistui erilaisia sidosryhmiä (kansallisia viranomaisia, teollisuus- ja kuluttajajärjestöjä, pk-yritysten edustajia, kansalaisjärjestöjä). Erityistä huomiota

---

¹² Muun muassa konferenssi vapaiden ammattien liiketoiminnan edistämiseksi, konferenssi vilpittömästi toimineille mutta epäonnistuneille yrittäjille annettavasta uudesta mahdollisuudesta ja konferenssi liiketoiminnan siirtämisestä.

kiinnitettiin suosituksiin siitä, miten pk-yritysten tarpeet voidaan ottaa paremmin huomioon ja miten kilpailukykyä voidaan vielä edistää. Lisäksi toteutettiin COSME-ohjelman tavoitteisiin liittyviä tiedotustoimia.

Tukitoimenpiteisiin osoitettu kokonaisbudjetti oli vuonna 2014 yhteensä 7 miljoonaa euroa, joten vuoden 2014 kokonaisbudjetin käyttöaste oli 100 % .

4 HALLINTOMENOT

COSME-asetuksen talousarvio sisältää määrärahat, joilla katetaan valmistelu-, seuranta-, valvonta-, auditointi- ja arviointitoimiin liittyviä kustannuksia, joita COSME-ohjelman hallinnointi ja sen tavoitteiden saavuttaminen edellyttävät. Nämä kustannukset eivät saa ylittää 5:ttä prosenttia rahoituspuitteiden arvosta.

DG GROW:n hallintomenojen osuus oli 5 017 946 euroa eli alle 2 % sidotusta kokonaismäärästä. EASME:n toimintaa varten toteutettu talousarvio oli 6 626 000 euroa eli 2,6 % sidotusta kokonaisbudjetista. Hallintomenot olivat 4,6 % rahoituspuitteista vuonna 2014.

Hallintomenoilla katettiin tutkimuksia, asiantuntijoiden tapaamisia sekä tiedotus- ja viestintätoimia, mukaan lukien ulkoinen tiedotustoiminta, joka koskee COSME-ohjelman yleisiin tavoitteisiin liittyviä unionin poliittisia prioriteetteja. Lisäksi katetaan tietoverkkoihin liittyviä menoja ja muita teknisen ja hallinnollisen avun menoja, joita komissiolle aiheutuu COSME-ohjelman hallinnoinnista.

5 RAHOITUSOSUUS ILMASTOTOIMIEN VALTAVIRTAISTAMISTA KOSKEVAAN TAVOITTEESEEN

COSME-ohjelman rahoitusosuus ilmastotoimien valtavirtaistamista koskevaan tavoitteeseen, joka on asetettu kaikille komission ohjelmille, oli arviolta 21,2 miljoonaa euroa eli 8 % määrärahoista vuonna 2014.

Tavoite/tuotos	Talousarvio 2014 (miljoonaa euroa)
Yritys-Eurooppa -verkosto (EEN)	15,4
Rahoitusvälineet: Kasvuun tähtäävä pääomajärjestely	5,82
Yhteensä	21,22

Useissa COSME-toimissa, kuten lainatakausjärjestelyssä, ilmastotoimien valtavirtaistamiseen osoitettua osuutta on haasteellista seurata aiheuttamatta ylimääräistä hallinnollista rasitusta rahoituksen välittäjille ja viime kädessä niille sadoilletuhansille pk-yrityksille, jotka ovat lopullisia tuensaajia. Tästä syystä menetelmää COSME-ohjelman osuuden seuraamiseksi on parannettava, koska se selvästikin aliarvioi ohjelman todellisen potentiaalisen osuuden.

6 PÄÄTELMÄT

COSME-ohjelman talousarvion toteutus oli erittäin hyvä vuonna 2014 huolimatta siitä, että toimeenpanovirastolle ulkoistettujen toimintojen määrä kasvoi merkittävästi ja kaksi päätointa uusittiin: rahoitusvälineet ja Yritys-Eurooppa-verkosto.

Ohjelman avulla rahoitettiin lukuisia toimia eurooppalaisten pk-yritysten tukemiseksi. Eurooppalaisten yritysten mahdollisuudet saada rahoitusta alkoivat helpottua Euroopan investointirahaston ja rahoituksen välittäjien kanssa luoduissa uusissa puitteissa. Vuoden 2014 COSME-määrärahoista rahoitetut toimet ovat auttaneet yrittäjiä liiketoiminnan käynnistämässä. Merkittävä joukko yrityksiä on hyötynyt palveluista, joiden avulla ne pääsevät uusille markkinoille, ja useat COSME-toimet ovat auttaneet luomaan parempaa liiketoimintaympäristöä yrityksille, erityisesti pk-yrityksille. Komissio pyrkii tiiviissä yhteistyössä EASME:n kanssa jatkossakin parantamaan COSME-hankkeiden tulosten levittämistä, etsimään uusia synergioita muiden komission ohjelmien kanssa ja antamaan ajantasaista tietoa COSME-toimien tuensaajista.